

YTTRANDE

2017-04-19 Ärendenr:
NV-00586-17

m.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av Energikommisionens betänkande Kraftsamling för framtidens energi (SOU 2017:02)**Sammanfattning**

Naturvårdsverket är huvudsakligen positivt till Energikommisionens förslag och bedömningar och vill betona följande punkter.

Naturvårdsverket tillstyrker målet 100 % förnybar elproduktion 2040.

Naturvårdsverket är positivt till målet om 50 % mindre tillförd energi i relation till BNP 2030, men poängterar att regelbunden uppföljning och eventuell ambitionshöjning behövs eftersom målets bidrag till låg miljöpåverkan är avhängigt förändringar i kärnkraftsproduktionen.

Naturvårdsverket är även positivt till att elcertifikatsystemet förlängs och utökas men vill framhålla att alla relevanta miljö kvalitetsmål ska beaktas vid utbyggnad och utnyttjande av förnybara energikällor. Anläggningar för förnybar elproduktion ska vara tillverkade på ett hållbart sätt och av material som går att återvinna.

Naturvårdsverket anser att efterfrågeflexibilitet och energilagring bör prioriteras eftersom det bl.a. kan minska vattenkraftens miljöpåverkan.

Naturvårdsverket anser även att uppföljningen av de energipolitiska målen bör samordnas med annan rapportering.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Yttrandet följer strukturen i kapitel 7 Energikommisionens förslag och bedömningar.

Naturvårdsverkets övergripande synpunkter

Naturvårdsverket är huvudsakligen positivt till Energikommisionens förslag och bedömningar. Naturvårdsverket vill särskilt lyfta fram det positiva i

- att ekologisk hållbarhet är en av grundpelarna och att ett mål om 100 % förnybar elproduktion 2040 föreslås,
- att ett fortsatt skydd från vattenkraftsutbyggnad ges till av i lagen skyddade älvar och älvsäckor,
- att förutsättningar ska skapas för efterfrågefleksibilitet och energilager samt
- att utredningar görs av förenklade regelverk som underlättar bl.a. elektrifierade transporter som använder förnybar el

Naturvårdsverket instämmer också i utredningens bedömning att samhället behöver bli mer transportsnålt.

Energipolitiska mål

Naturvårdsverket delar Energikommisionens bedömning att en utgångspunkt för de energipolitiska målen bör vara att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter nå negativa utsläpp.

Naturvårdsverkets samlade bedömning av målet för effektivare energianvändning till år 2030 är positiv givet att regelbunden uppföljning och eventuell revidering genomförs. Naturvårdsverkets skäl till att vara positivt är främst att ett tydligt och ambitiöst mål för effektivisering är positivt för klimat och miljö.

Nackdelar finns dock med att målet anges i tillförd energi och i relation till BNP. Hur ambitiöst målet om 50 % energieffektivisering verkligen blir är avhängigt av om och när kärnkraftsproduktion läggs ner. Naturvårdsverket bedömer att målet under vissa förutsättningar till stor del kan nås enbart genom kärnkraftsavveckling, utan att potentialer för effektivare energianvändning har tillvaratagits, p.g.a. att omvandlingsförlusterna i kärnkraftverken är mycket stora.

Om kärnkraften avvecklas snabbare än nuvarande bedömning bör målet för energieffektivisering höjas i syfte att säkerställa en låg miljöpåverkan i absoluta termer, inte enbart i relation till BNP, så att energisektorn bidrar till att miljö kvalitetsmålen nås.

Förnybar energi

Naturvårdsverket är positivt till att elcertifikatsystemet förlängs och utökas men vill framhålla att alla relevanta miljö kvalitetsmål ska beaktas vid utbyggnad och utnyttjande av förnybara energikällor. Naturvårdsverket menar att detta ställer krav på en omfattande och relativt snabb men samtidigt kvalitetssäkrad

omställning för att så långt möjligt undvika de målkonflikter som kommer uppstå längs vägen.

Den tillståndsprovning som successivt görs av investeringar och reinvesteringar i olika former av förnybar elproduktion kommer behöva genomföras på ett sätt som inte medför en onödigt betungade administration i förhållande till behovet av att säkerställa en hållbar utveckling. Energikommisionen talar om dessa frågor kopplat till tillståndsprovningen av vattenkraft. Naturvårdsverket menar att det tankesätt som kommissionen har på detta område även behöver fortsätta genomsyra den tillståndsprovning som genomförs för annan produktion av förnybar el.

Naturvårdsverket saknar förslag som tar upp olika anläggningars resurseffektivitet och ekologiska fotavtryck. Naturvårdsverket anser att nya anläggningar för förnybar elproduktion ska vara tillverkade med hållbara metoder och av material som går att återvinna. Åtgärder som effektiviserar material- och energianvändningen bidrar också till att sänka kostnaderna för att nå klimatmålen och de mål som Energikommisionen föreslår.

Havsbaserad vindkraft

Naturvårdsverket stöder Energikommisionens förslag att skapa mer likvärdiga villkor genom att anslutningsavgifterna till stamnätet för havsbaserad vindkraft slopas. Formerna för detta behöver dock utredas närmare. Teknikutvecklingen med större turbiner (5-10 MW) kan innebära svårigheter vid etablering på land men Naturvårdsverket poängterar betydelsen av att den biologiska mångfalden och de skyddade områdena värnas även till havs.

Vattenkraft

Naturvårdsverket stödjer förslaget att kombinera tre åtgärder för vattenkraften i form av sänkt fastighetsskatt, ny lagstiftning för moderna och tidsbegränsade tillstånd samt inrättande av en fond för finansiering av åtgärdsarbete. Vi uppfattar åtgärderna som ömsesidigt stödjande och vi vill därför poängtera vikten av att de genomförs parallellt i tid med syftet att minimera risken för att hamna i en hypotetisk situation där fastighetsskatten sänks men där ny lagstiftning och finansiering av miljöåtgärder av praktiska skäl uppfattas vara för svåra för att kunna genomföras.

Användning och energieffektivisering

Naturvårdsverket är i princip positivt till ett program för effektivare energianvändning i elintensiv industri men poängterar att det gäller givet att programmet utformas så att det kompletterar och inte överlappar andra liknande styrmedel såsom Miljöbalken och lagen om energikartläggning i stora företag.

Naturvårdsverket instämmer i bedömningen att systemgränsen för byggnaders energiprestanda bör fokusera på använd energi, men Naturvårdsverket menar att den generella kravnivån för energiprestanda per kvadratmeter bör skärpas mer än Boverkets förslag till ändrade byggregler för år 2021 för att uppnå det av Energikommisionen i detta betänkande föreslagna målet till år 2030.

Naturvårdsverket noterar att Energikommisionen lägger endast ett styrmedelsförslag som ska säkerställa en kraftfull implementering av energieffektivisering.

Naturvårdsverket är negativt till att Energikommisionen inte gett besked om huruvida fortsatta satsningar kommer att göras på viktiga områden för främjande av bl.a. energieffektivisering såsom kommunal energi- och klimatrådgivning, beställargrupper och nätverk inom byggsektorn och industrin samt stöd för att utveckla det lokala och regionala energi- och klimatarbetet hos offentliga aktörer. Utvärderingar¹ talar för att dessa styrmedel har en positiv effekt och därför har en roll att spela i energi- och miljöpolitiken.

Skälen till att Naturvårdsverket saknar fler styrmedelsförslag kring energieffektivisering är att Naturvårdsverket anser att främjandet av effektivare energianvändning bör prioriteras då en sådan strategi innebär lägre miljöpåverkan och lägre kostnader för klimatomställningen.

Överföring

Naturvårdsverket anser att behovet av överföringskapacitet fortlöpande bör analyseras, bl.a. för att överföringsförbindelsernas intrång i naturen ska bli så litet som möjligt. Analyserna bör ta hänsyn till att elproduktionen blir å ena sidan mer väderberoende men å andra sidan mer spridd.

Elmarknadens utveckling

Naturvårdsverket anser att insatser för efterfrågeflexibilitet och energilagring bör prioriteras i arbetet för att balansera sol- och vindkraftens variationer och för att motverka brist på elproduktionskapacitet bl.a. därför att det minskar behovet att använda vattenkraften som reglerkraft och därmed minskar behovet av driftvariationer i vattenkraften som ger onaturliga variationer i vattennivåer och vattenflöden som stör arters livsmiljöer.

Genomförande och uppföljning

Naturvårdsverket anser avslutningsvis att uppföljningen av de energipolitiska målen bör samordnas med föreslagna planer och rapporter enligt klimatlagen och EU:s ”vinterpaket” med bl.a. governance-förordningen för att det administrativa arbetet ska bli så litet som möjligt.

¹ Se t ex Sweco, 2014, Ändamålsenliga styrmedel för energieffektivisering? Utvärdering av 24 styrmedel för energieffektivisering, syntesrapport

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit avdelningschefen Martin Eriksson, föredragande, enhetschef Gunilla Sallhed och handläggarna Dag Henning, Eva Jernbäcker, Tea Alopaeus, Annika Arvidsson Rosen, Hasse Berglund, Marie Larsson

Björn Risinger

Martin Eriksson

Kopia till:
m.remitter-energi@regeringskanliet.se

